

SA LETA KEKENU TE PITA Sa Vinabakala

Hie *Sa Leta Kekenu te Pita* sapu kubere la nia sa koari na tie te Karisito saripu ta pozae na “tie ta vizatadi te Tamasa,” saripu ta hurakatae la koari na pinaqapaqaha popoa pa Ponitasi, Qalesia, Kapadosia, Esia, meke Bitinia. Pa rane ninoroi sari na popoa hire si koa koasa popoa sapu ta pozae Teki. Kaiqa tie si balabala ia sapu Pita si korapa koa pa Roma, sa nati vasileana lavata, toroso ta kubere sa leta hie. Hola kaiqa vuaheni si tava mate si asa vasina.

Sa natina sa leta hie si pude sovutu va ninirai saripu tirona sa, saripu nuquru lai sari na ninovañovala na tinasigiti koasa dia rinañerane koe Zisu. Tavetia Pita si hie, pude va balabala pule ni sa Inavoso Leana koa rini pu tirona sa leta koasa guguana e Zisu Karisito. Tozia sa sa Nana minate, tinuru pule, meke sa Nana vina tatara sapu kote pule mae, pude madi rane valeania se Zisu. Meke pude madi turu va nabu si arini koa sa rinañerane pa korapa tinasuna na ninovañovala tadina kana. Meke be turu va nabu si arini, si kote tava sosode valeana pa korapa pinodeke, sapu hinokara sari na dia rinañerane. Meke kote ta pia si arini “Koasa rane pana pule mae se Zisu Karisito.”

Sipu beto sovuti Pita sari na tie te Karisito hire, pude koa va ninira koari na dia tinasuna, si

sovuti tugo sa si arini pude madi koa guana tie te Tamasa pa doduru dia tinoa.

Sari na Pinaqapaqahana sa Leta

Sa zinama tataru kekenu. Hinia 1:1-2

Sa vina balabala pulena sa tinaharupu te Tamasa. Hinia 1:3-12

Tinarae pude koa madi pa tinoa. Hinia 1:13 kamo hinia 2:10

Sa hiniva te Karisito koari na tie pa tooso ta nonovala meke koa ta sigiti koari na kana. Hinia 2:11 kamo hinia 4:19

Vina pepekae meke na tinavete ninabulu tadina tie te Karisito. Hinia 5:1-11

Sa tinukuna sa leta. Hinia 5:12-14

Zinama Tuketukele

¹ Arau Pita, sapu keke apositolo te Zisu Karisito, si kubere atu koa gamu na tie ta vizata mia te Tamasa, sapu ta hurakatae la pa seu, meke korapa koa guana tie karovomia koari na pinaqapaqaha popoa pa Ponitasi, Qalesia, Kapadosia, Esia, meke pa Bitinia. ² Gamu sina tie ta vizata mia koasa hiniva te Tamasa sa Tamada, podalae mae gua pukerane, meke ele tava madi mia koa sa Maqomaqona sa Tamasa, pude mi va tabea se Zisu Karisito, pude mi tava via koasa eharana Sa.

Mi tago zonzona ia sa Nana tataru lopu ta nana kamona, meke sa binule.

Sa Rinoverove koe Zisu sapu Tava Toa Pule

³ Mani tavahesi sa Tamasa sa Tamana sa nada Banara Zisu Karisito! Sina koasa ninomana gua sa Nana tataru variva taleosae, si ele poni gita Sa sa tinoa vaqura. Meke rane valeania gita

sapu kaqu vagia gita sa tinoa hola koe Zisu Karisito, sina toa pule si Asa pa minate. ⁴ Ke gua asa, si dono va kenu la ia gita sapu kote tagoa gita doduru, gua sapu ele va nama vekoa Tamasa pude tadi Nana tie. Ele va nama vekoa Tamasa si asa pa Manauru pude tamugamu, vasina lopu kote boka kaleana, na ta novala, ba kote kekenoŋo puta mo sa Nana tinolava ninae rane ka rane. ⁵ Ta kopue si gamu koasa niniraŋira te Tamasa pa korapa mia rinaŋerane, osolae kote vagia gamu sa tinaharupu sapu ele va nama vekoa Tamasa, pude vata dogoro nia koasa rane mumudi.

⁶ Koa qetuqetu nia gamu sa tinaharupu asa, sapu evania Tamasa koa gamu, be ta vala pa tinalotana si gamu pa totoŋo papakana mo, sina koa gua koari soku votivotiki pinodeke pu koa ta sigiti ni gamu. ⁷ Sa natidi ri doduru tinasuna hire si pude podeki be hinokara sari na mia rinaŋerane. Sa mia rinaŋerane si marilaena hola nia sa qolo. Na qolo sapu lopu koa hola si boka ta sulu pa korapa nika pude va via ia. Ba sa mia rinaŋerane sapu tava sosode, sapu be hinokara si asa, si koa hola. Koasa rane pu kote pule mae ia Zisu Karisito, si kote vagia gamu sa vinahesi, na vina lavata mia koe Tamasa. ⁸ Lopu ele dogoria gamu se Zisu, ba tataru nia gamu si Asa, meke lopu dogoria gamu kamahire, ba va hinokaria gamu si Asa. Gua asa si gamu ke ta sinie qinetuqetu marilaena, sapu loke zinama boka tozi va bakalia, ⁹ ura na korapa vagia gamu sa tinaharupudi rina mia tinoa, sapu sa natina sa mia rinaŋerane koe Zisu Karisito.

¹⁰ Sari na poropita pukerane si ele korotae kenu nia rini sa tataru variharupi hie, sapu kote vagia gamu koe Tamasa. Ke hata va minakia rini sa guguana sa tinaharupu, ¹¹ pude gilania sa totosona, meke sa guguana sa. Sa Maqomaqona Karisito pu koa koa rini, si ele huhuku vekoa meke tozi va kenu ia Sa sa tinasigiti sapu kote vagia Karisito, meke pa mudina sa Nana tinasigiti, si na minataqara, pa vina lavata. ¹² Vata gilania Tamasa koari na poropita arini, sapu sari na dia tinavete si lopu pude valeana pule ni mo teledia, ba pude tokani gamu, totosona zama ni rini sari na ginugua sapu ele avosi gamu koari kaiqa. Sari na tie pu tozia sa Inavoso Leana koa gamu, si tozia rini pa korapa ninirañira tanisa Maqomaqo Hope sapu ta garunu maena pa Manauru. Ari na mateana ba hiva gilani sari ginugua hire te Karisito.

Sa Tinioko pude Koa Va Madi

¹³ Ke gua asa, si mi va namanama i sari na mia binalabala pude tavetavete. Mi kopu puleni gamu, mamu va soto va nabui sari na mia rinañerane koasa tataru variharupi, sapu kaqu ta poni nia gamu pana pule mae se Zisu Karisito. ¹⁴ Mi va tabea sa Tamasa, kekenoño gua ri Nana koburu leadi. Mi lopu luli gamu sari na mia inoko'okoro kaleadi saripu taveti gamu pa pinupuhu, totosona lopu ele va hinokaria gamu se Karisito. ¹⁵ Mi koa na tie madi mia meke loke mia sinea koari doduru mia tinavete, gua sapu sa Tamasa pu tioko gamu si loke Nana sinea. ¹⁶ Ura zama sa Tamasa koasa Kinubekubere Hope: “Mi

koa na tie madi mia, meke loke mia sinea, sina loke Qua sinea si Arau," gua.*

¹⁷ Hoke poza nia Tamamia gamu sa Tamasa pana varavara gamu. Asa sa Tamasa pu lopu toka kale totošo varipitui ni Sa sari doduru tie koari na dia tinavete. Ke gua asa, si mi pamaña nia sa Tamasa, pa doduruna sa mia tinoa koari na votiki popoa pa pepeso. ¹⁸ Ura ele gilania mia gamu sapu visoroihe si lulia gamu sa hahanana huporo tadi na tiatamamia pukerane. Ba ele holu vagi gamu Sa koasa tinoa loke laena asa, pude na tie te Tamasa si gamu, meke sa hinolu mia si lopu evañia Tamasa pa tinabara qolo na siliva pu lopu koa hola, ¹⁹ ba evañia Sa si asa koasa ehara marilaena te Karisito, sapu guana lami pu loke ari kisakisana. ²⁰ Ta vizatana koe Tamasa si Asa sipu lopu ele tava podaka sa kasia popoa, meke tava dogoro vura si Asa koa sa ginugua mia gamu koari na rane mumudi hire.

²¹ Pa korapana Zisu Karisito si va hinokaria gamu sa Tamasa, sapu va toa pulea si Asa pa minate, meke ponia Sa sa vina lavata. Gua asa ke sa mia rinañerane na rinoverove, si soto koasa Tamasa.

²² Ego, pa mia vina tabena sa hinokara, si ele va via puleni gamu, pude vata dogoro nia gamu sa tataru hinokara koari na turana mia pu va hinokara. Ke mi koa varivari tatarue zonazona pa doduru bulomia. ²³ Ura pa korapana sa zinama toa holana te Tamasa si tava podo pule si gamu. Lopu koasa tinitoña matena, ba koasa tu sapu toa hola ninae rane. ²⁴ Gua sapu zama

---

* **1:16** Liv 11:44-45, 19:2

nia sa Kinubekubere Hope:*

“Sari doduru tie si guana duduli;

meke doduru dia tinolava si guana havoro
pa pezarana;

harahara sari duduli meke hoqa sari na havoro,

²⁵ ba sa zinama te Tamasa si turu hola ninae
rane.”

Sa zinama hie si asa tugo sa Inavoso Leana sapu
ta tozi vurae koa gamu.

2

*Sa Patu Toana, meke sa Nana Butubutu Mad-
ina*

¹ Mi veko pani sari doduru mia kinaleadi:
na kinohakoha, na sinekesekei, na kinonokono,
meke doduru zinama nono^ovala. ² Gua ri na
koburu haha pu tiqe pododi sapu okoro nia sa
meleke, si mi okoro nia sa ginani maqomaqo
hinokara, sapu sa vina tumatumae te Tamasa,
pude boka toqolo sage koasa tinaharupu mia.

³ Ura tiqe gilania mia mo gamu sa guguana sa
tataru va tukana tanisa Baṅara.*

⁴ Mi mae koasa Baṅara toana, sapu kekenoṅo
guana Patu sapu loke laena pa tie, ba arilaena
pa vinizata te Tamasa. ⁵ Gamu si korapa somana
tugo gua rina patu toamia pu ta tavetavetae pa
kinurina sa Zelepade te Tamasa. Na butubutu
hiamā si gamu tava madimia koe Tamasa, gamu
pu taveti sari na vinariponi na vina vukivukihi
pa tinoa maqomaqo mia. Arini sari na vinar-
iponi na vina vukivukihi pu va qetua sa Tamasa

---

* 1:24 Ais 40:6-8 * 2:3 Sam 34:8

pa korapana Zisu Karisito. ⁶ Ura zama sa Tamasa pa Kinubekubere Hope:*

“Ele vekoa Rau si keke patu pa Zaione,
na patu arilaena meke ta vizatana pude na
sinokirae.

Meke asa pu va hinokaria si Asa,
si lopu kaqu tava kurekure,” gua.

⁷ Hie si na patu marilaena koa gamu pu va hinokara, ba koa rini sapu lopu va hinokara si guahe:*

“Sa patu sapu kilua rina tie kuri vetu,
si asa tugo si arilaena hola koari doduru
patu.”

⁸ Keke Kinubekubere Hope pule si zama guahe:*

“Hie tugo sa patu sapu kote va tubarae i sari na tie,
sa patu sapu kote va hoqai si arini.”

Tubarae ni si arini sina lopu va hinokaria rini sa zinama te Tamasa, gua sapu ele vizata vekoa Sa pude tadirini.

⁹ Ba gamu sina butubutu ta vizata mia, na butubutu hiama tanisa Banara, na butubutu tava madi mia, meke na tinoni soti te Tamasa. Ta vizata si gamu pude tozi vurani sari na tinavete variva magasadi te Tamasa, Asa pu tioko vurani gamu pa hinuporo, pude koa pa Nana kalalasa marilaena.* ¹⁰ Koari na totošo ele hola si lopu na tie te Tamasa si gamu, ba kamahire si na tinoni Tanisa si gamu. Koari na totošo ele hola si lopu

---

* 2:6 Ais 28:16 * 2:7 Sam 118:22 * 2:8 Ais 8:14-15 * 2:9 Ekd 19:5-6; Ais 43:20,21; Diut 4:20, 7:6, 14:2; Ta 2:14; Ais 9:2

tagoa gamu sa Nana tataru variva taleosae, ba kamahire si ele tagoa gamu si asa.*

Sari na Pinausu te Tamasa

¹¹ Kasa qua baere ta tataruemia, tepa zōnazōna gamu rau si gamu sapu na tie karovomia koasa kasia popoa hie, mi lopu vala puleni gamu koari na inokoro sea tana tini, sapu varipera doduru totošo koa sa mia tinoa vaqura. ¹² Sari na mia kinokoa pa vari korapadi rina tie pu lopu va hinokaria se Karisito, si mani gotogoto pa lineana, pude pana zutuni gamu tie kaleamia rini, si kote dogori rini sari na mia tinavete leadi, meke vahesia sa Tamasa koasa rane pu kaqu pule mae ia Sa.

¹³ Pa ginuana sa Baṅara, si mi va tabei sari doduru tie pu tuḡei sari na ṅiniraṅira koasa binanara pa pepeso: koa sa ṅati baṅara nomana pa qinavuna, ¹⁴ meke koari na qavuna koari hopeke popoa pu ele vizati na va turui Sa pude va kilasi saripu tavete va sea, meke va lavati saripu tavete valeana. ¹⁵ Ura hivani gamu sa Tamasa pude koari na mia tinavete leadi, si kote tava mokomoko sari na zinama pekipekidi tadi na tie duviduvilidi. ¹⁶ Mi koa guana tie ta rupaha mia; ba mi lopu tavetavete nia sa mia tinarupaha pude va paere i sari mia tinavete sea, ba mi koa guana nabulu te Tamasa. ¹⁷ Mi koa pamaṅa koari doduru tie, mi tataru ni sari na tasimia koe Karisito, mi pamaṅa nia sa Tamasa, mi pamaṅa nia tugo se Siza, sa mia ṅati baṅara.

Sa Kinehana sa Tinasigiti te Karisito

---

* **2:10** Hoz 2:23

18 Gamu na pinausu, mi va tabei sari na mia palabatu pa tinavete; mi pamaña ni si arini, lopu sarini mo pu hoke tataru ni gamu, na ñoño koa gamu, ba gua tugo koarini pu hoke ñoñovala gamu. 19 Kote va qetua gamu sa Tamasa, be koa va nabu si gamu koari na tinasigiti totošo lopu tavete va sea si gamu, sina gilania gamu sapu na hiniva te Tamasa si pude gua asa si gamu. 20 Na lineana sa si kote vagia gamu, be ta komiti si gamu koa sa mia tinavete kaleana? Ba be koa va nabu si gamu koasa tinasigitina sa tinavete leana si kaqu qetu ni gamu sa Tamasa si gamu. 21 Pa ginugua asa si tioko gamu sa Tamasa pude keha lulia se Karisito. Ura Karisito telena si ele koa ta sigiti ni gamu, meke ele vekoa Sa si keke kineha leana, pude kaqu lulia gamu.

22 Loke sinea si tavetia Sa,

meke loke zinama kokoha si zama nia Sa.*

23 Totoso ta zama ñoñovala si Asa, si lopu olaña hobei Sa pa ñinovañovala. Totoso tava sigiti Sa, si lopu podekia Sa pude zama hobena, ba kalavarae zonazona si Asa koasa Tamasa, sa tie varipitui tonotona.* 24 E Karisito telena si ele paleke lani pa korosi pa tinina soti sari nada sinea, pude luara pani betoi gita sari nada sinea, gua na tie matena pu lopu boka tavete sea, meke pude toa nia gita sa tinonoto. Koari na bakorana Sa si ta salaña si gamu.* 25 Ura koari na totošo ele hola si koa guana sipi muliunu si gamu, ba ele turaña puleni gamu Tamasa si gamu pude lulia se Karisito sa Sepati, sa Tie sapu kopu ni sari na

---

* 2:22 Ais 53:9   * 2:23 Ais 53:7   * 2:24 Ais 53:5-6

mia tinoa.*

3

Sari na Barikaleqe na Palabatu

¹ Gua tugo si gamu na barikaleqe, mi va tabei sari na mia palabatu, pude be keke ari na palabatu pu lopu va hinokaria sa zinama te Tamasa, si kote boka tava kekere koari na mia hahanana leadi, lopu kilu tozi ni gamu pude di va hinokara.* ² Kote va hinokara si arini sina dogoria rini sa mia kinokoa sapu noño meke pamaña nia gamu sa Bañara. ³ Mi lopu hata ia sa mia tinolava koari na tinitoña guana vina tanadi rina kalu pa batu mia, na vinasari qolo pu va sari ni gamu, meke na poko tolavaedi pu va sagei gamu.* ⁴ Ba hie tu, sari na mia tinolava si pude hata ia pa korapa bulomia, sa tinolava loke kokoina sapu sa hahanana noño, na bule, sapu marilaena hola pa dinoño te Tamasa. ⁵ Ura sari na barikaleqe madidi pukerane pu kalavarae koe Tamasa, si va tabe koari na dia palabatu, meke pa siraña asa si va dono lea pule ni si arini. ⁶ E Sera si gua asa. Va tabea sa se Ebarahami, meke poza nia sa “Qua bañara,” gunia sa si asa. Gamu si boka ta evañae guana tuna vineki e Sera, be keha lulia gamu si asa, meke tavete valeana si gamu, meke lopu matagutu nia gamu si keketoña.*

⁷ Meke gua tugo si gamu na palabatu, mamu tumae nia sapu sa mua barikaleqe sapu koa

---

* **2:25** Ais 53:6   * **3:1** Epi 5:22; Kol 3:18   * **3:3** 1 Tim 2:9

* **3:6** Zen 18:12

turanigo, si na tie malohoro hola nigo sa pa tinina. Mamu kopu nia si asa pa korapa pina-ma_{na}, sina sari na barikaleqe, meke gamu na palabatu si kote vagi betoa mo sa tinoa tanisa tataru variharupi te Tamasa. Mi tavete gua asa, pude ta avoso sari na mia vinaravara la koe Tamasa.*

Koa Ta Sigiti nia sa Tinavete Leana

⁸ Ego, gamu doduru, si mi koa varibulei, mamu koa vari tatarue, mi tataru ni sari na tasimia koe Karisito, mamu koa variva tukana na va pepekae. ⁹ Mi lopu hobe nia kinaleana sa kinaleana, babe hobe ni zinama nono_{vala} sari na zinama nono_{vala}. Ba hie tu, mamu tepa ia sa Tamasa pude mana ni tu, sina sa minana tugo si va tatara nia Tamasa pude poni gamu, to_{to}so tioko gamu Sa. ¹⁰ Gua sapu koa pa Kinubekubere Hope:*

“Asa sapu hiva koa getugetu pa tinoa
meke okoro hiva dogori sari na to_{to}so le-
leadi,

si mani lopu zama va kaleana,
meke lopu zama kokoha pa tie.

¹¹ Sa tie sana si mani luara pania sapu kaleana,
mani tavetia sapu leana;
mani lopu makudo hata sisigitia sa binule
koari na tie.

¹² Ura kopu to_{to}ko ni Tamasa sari na tie to_{no}to
meke va avosi Sa sari na dia vinaravara;
ba etuli sa saripu tavete va kaleana,” gua.

---

* **3:7** Epi 5:25; Kol 3:19   * **3:10** Sam 34:12-16

13 Loke tie kote nonovala gamu, be tavete valeana si gamu. 14 Ba be koa ta sigiti nia gamu sa tinavete leana, si tamanae si gamu! Mi lopu matagutu ni sarini pu boka va sigiti gamu. Mi lopu koa talotana.** 15 Ba mi pamana nia sa mia Baṅara se Karisito pa bulomia. Mi koa va namanama doduru totošo, pude olaṅi saripu nanasani gamu rini koasa guguana sa rinaṅeraṅe koe Karisito, sapu tagoa gamu pa bulomia. 16 Ba mi tavetia sapu gua asa, pa vina pepekae meke pa pinamaṅa. Mi kopu puleni gamu pude lopu evaṅia, si keketona sapu kote boka zutu puleni gamu. Ke pana zama nonovala gamu rini koasa mia hahanana leana pa linulina Karisito, si kote kurekure ni rini sari na dia zinama teledia. 17 Ura leana si pude koa ta sigiti nia sa tinavete leana, ba lopu sa tinavete kaleana, be gua asa sa hiniva te Tamasa. 18 Ura pa keke totošo mo si mate paeni Karisito sari na sinea tadi doduru tie. Sa tie toṅoto si mate pa laemia gamu na tie sea, pude va kamo gamu koe Tamasa. Tava mate si Asa, ba tava toa koasa Maḡomaḡona Tamasa. 19 Meke pa korapa ṅiniraṅira tanisa Maḡomaḡo asa, si la tarae si Asa koari na maḡomaḡo ta pusidi. 20 Sari na maḡomaḡo ta pusidi hire si na maḡomaḡodi rina tie pu lopu va tabea sa Tamasa totošo aḡa va nono ni Sa si arini pa totošo sapu kuria Noa sa vaka nomana. Ari ka vesu tie mo si ta harupu koa sa kolo.* 21 Sa kolo hie si na vina gilagilana sa pinapitaiso sapu va kamo gamu pa

* 3:14 Mt 5:10   * 3:14 Ais 8:12-13   * 3:20 Zen 6:1 kamo hinia 7:24

tinaharupu. Lopu na ninuzapa pa laena sa boni pa tini si hie, ba sa vina tatara sapu ele veko gamu koe Tamasa pude lopu evania si keketona sapu kote boka zutu pule gamu ri bulomia sapu sea si gamu. Sa pinapitaiso si va kamo gamu pa tinaharupu sapu boka vagia gamu, sina turu pule se Zisu Karisito. ²² Ele sage pule pa Manauru si Asa, meke ponia niniranira sa Tamasa pa kali mataona, pude koa banara ni sari na mateana, na maqomaqo pu tago ninira leadi na kaleadi pa Manauru meke pa pepeso.

4

Tinoa Vaqura Koe Karisito

¹ Sina ele koa ta sigiti pa tinina se Karisito, ke gamu ba kaqu koa va ninira tugo telemia pude keha lulia gua sapu ele evania Sa. Ura asa sapu koa ta sigiti pa tinina, si ele luara pani sa sari nana sinea. ² Gua asa ke podalae kamahire, pa doduruna sa mia tinoa pa popoa pepeso, si mi ta turana koasa hiniva te Tamasa, ba lopu koari na hiniva kaleadi tana tie. ³ Koari na totooso pu ele hola, si ele ta oki palae hoboro sari na mia totooso koari na tinavete tadi na tie pu lopu va hinokaria sa Tamasa, saripu gua hire: na inokoro sea pa vinarivosa, na vinari riqihi; meke na ninaponapo va viviri telena, meke koari na vinarigara pude naponapo na lopilopi va kaleana; meke sa vinahesi beku pu variva kurekurena. ⁴ Ke magasani gamu rini kamahire, sina lopu somana ni gamu sari na dia kinokoa na hahanana kaleadi, ke zama va kaleana gamu rini. ⁵ Ba sari na tie hire si kote

hopeke la tozi vura ni sari doduru dia tinavete koa sa Tamasa, pu korapa aqa pude varipitui ni sari na tie toadi meke matedi. ⁶ Gua asa, ke ele ta tarae sa Inavoso Leana koari na tie matedi* pude di ta pitu kekeñoño gua ri doduru tie pa tinoa tini, meke pude di toa pa Maqomaqona sa Tamasa.

Mi Kopu Valeana koari na Vinariponi te Tamasa

⁷ Tata sa vinabetona sa kasia popoa, ke mi balabala valeana, mi kopu puleni gamu, pude mi boka varavara. ⁸ Ba sapu arileana hola koari doduru tiñitona, si mi koa varivari tatarue hinokara; sina sa tataru si taleoso ni sari na sinea sokudi.* ⁹ Mi lopu qumiqumi, ba mi qetu pude variva kamo i koari na mia vetu. ¹⁰ Hopeke tie koa gamu si mani tavetavete nia sa vinariponi sapu vagia sa koe Tamasa, pude nabulu ni sari na turana mia koe Karisito. Mamu kopu na tavetavete valeana ni sari na votivotiki vinariponi marilaedi te Tamasa. ¹¹ Asa sapu tarae, si mani tarae nia sa zinama te Tamasa. Asa sapu nabulu, si mani koa nabulu koa sa ñinirañira pu poni nia sa Tamasa, pude mani tava lavata sa Tamasa koari doduru tiñitona, pa korapana e Zisu Karisito. Tanisa tugo sa vinahesi, na ñinirañira ninæ rane ka rane. Emeni.

---

* **4:6** "Koari na tie Matedi" si lopu bakala. Kaiqa tie si balabala ia se Zisu si tarae koari na tie matedi pa Hedisi^d pa mudina sa Nana minate, kaiqa pude si balabala ia sa sa tie matedi hire si avosia sa Inavoso Leana toso toadi meke beto asa si mate si arini, ba maqomaqodi si toa koe Tamasa. * **4:8** ZT 10:12

Koa Ta Sigitu pa Linulina e Karisito

¹² Kasa gua baere ta tataruemia, mi lopu magasa nia sa pinodeke variva ta sigitina sapu koa ta sigiti nia gamu, guana sapu na tinitona votikaena hola si ta evana koa gamu, sapu gua.

¹³ Ba mi qetu nia sapu somana nia gamu sa tinasigiti te Karisito, pude kaqu ta sinie qinetugetu sari na bulomia pana vura pule mae si Asa, meke ta dogoro sa Nana tinoa Tinamasa na niniranira. ¹⁴ Be ta zama nonovala si gamu, koa gua sapu na tie te Karisito si gamu, si tamanae si gamu. Ura koa koa gamu sa Maqomaqo tanisa tinoa tolavaena sapu sa Maqomaqona sa Tamasa.

¹⁵ Be koa tava sigiti si keke koa gamu, si mani lopu tava sigiti koa gua sapu va mate tie si asa, babe hikohiko, babe kaiqa tinavete kaleadi pule, meke lopu la sosoara hoboro koari na dia ginugua rina votiki tie. ¹⁶ Ba be koa ta sigiti si asa pa linulina e Karisito, si mani lopu kurekure nia, ba mani vahesia sa Tamasa sapu na tie te Karisito si asa. ¹⁷ Ura ele mae sa totošo pude kote podalae kekenu sa vinaripitui koari na tie soti te Tamasa. Meke be podalae si asa koa gita, si kote kaleana hola tugo sa vina kilasa pu kote kamo koa rini pu lopu va hinokaria sa Inavoso Leana te Tamasa. ¹⁸ Ura gua hie sapu zama nia sa Kinubekubere Hope:

“Be tasuna koari na tie tonotodi pude kamo rini sa tinaharupu,
 si lopu kote boka hokara sari na tie va gugue na tie kaleadi
 pude vagia sa tinaharupu,” gua.*

---

* 4:18 ZT 11:31

¹⁹ Ke gua asa, si arini pu koa ta sigiti pa hiniva te Tamasa, si madi kalavarae zonazona koasa Tamasa pu va podaki si arini, madi lopu makudo tavete valeana si arini.

5

Sa Kinopudi rina Tie te Tamasa

¹ Ele dogoro sotia rau sa tinasigiti te Karisito, meke kote somana tagoa tugo rau sa tinoa tolavaena te Karisito pu kaqu vata dogoro vura pa Nana minae. Arau sapu keke koimata pa ekelesia, si tepa atu koa gamu na koimata pa ekelesia, ² mi kopu ni sari na tie te Tamasa saripu koa pa mia kinopu, kekenono gua na sepati sapu kopu ni sari nana sipi. Mi tavetia pa qinetuqetu gua sapu hiva nia sa Tamasa, ba lopu sina asa mo sa mia tinavete, sapu lopu qetu nia goi. Mi lopu tavetavete pa inokorona sa tinabara mo, ba mi okoro nia pude koa va nabulu koari na tie.*

³ Mi lopu podekia pude lalae ni sari na tinoa tadirini pu koa pa mia kinopu, ba mi koa na kineha leamia koari na tie te Tamasa. ⁴ Meke pana vura mae se Zisu sa Nati Sepati sapu kopuni gita, si kote ta poni nia gamu sa pinia tanisa tinoa tolavaena sapu lopu kote rida hokara.

⁵ Gamu na tie vaqura ba gua tugo, mi va tabei sari na tie koadi. Gamu doduru si mi va pepekae puleni gamu pa mia ninabulu, ura gua hie si zama nia sa Kinubekubere Hope:*

“Kanai Tamasa saripu vahesi pule ni,

---

* 5:2 Zn 21:15-17   * 5:5 ZT 3:34

ba va mae ia Sa sa tataru lopu ta nana kamona koa rini pu va pepekae pule ni," gua.

⁶ Gua asa ke, mi va pepekae puleni gamu pa kauruna sa Lima ninira tanisa Tamasa pa vina tabena Sa, meke kote va lavata gamu Sa pa Nana totošo garona.* ⁷ Mi valani koa Sa sari doduru mia tinalotaña, sina korapa tataru ni gamu na kopuni gamu Sa.

⁸ Mi totoši puleni gamu, mamu kopu! Sina se Setani sa mia kana si korapa ene la mae pude nonovala gamu, guana laione oviana, pude dono hata ia si keke tie pude va matea, gua. ⁹ Mi turu va nabu pa mia rinañerane, mamu kana ia se Setani. Sina gilania mia gamu sapu sari kasa turanamia koe Karisito pa kasia popoa, ba va kamoi tugo sari na tinasigiti gugua sapu ele va kamoi gamu pa linulina e Karisito. ¹⁰ Ba pa mudina sa mia tinasigiti pa totošo papakana, si sa nada Tamasa telena kote va gotogoto gamu, meke va ninira gamu pa rinañerane, pude turu va nabu koasa sinokirae hinokara. Asa tugo si tagoa sa tataru lopu ta nana kamona, meke sapu tioko gamu Sa pude somana tagoa sa Nana tinoa tolavaena pa kineke koe Karisito. ¹¹ Tanisa tugo sa ninirañira ninae rane ka rane. Emeni.

Sari na Zinama Tataru Vina Betobeto

¹² Garunu atu nia rau sa qua leta papakana hie, sapu kubere poni au e Saelasi. Balabala gunia rau na keke tasiqiu ta ronuenta koe Karisito si asa. Hiva sovutu va ninira gamu rau, maqu

---

* 5:6 Mt 23:12; Lk 14:11, 18:14

tozini gamu sapu hie tugo sa tataru variharupi hinokara te Tamasa, ke mi turu va nabu koa sa.*

¹³ Sari na tiena sa ekelesia turana mia pa Babiloni* sapu ele ta vizatadi tugo koe Tamasa, si va atui sari na dia tataru, meke gua tugo sa tuqu koe Karisito sapu se Maka.* ¹⁴ Mi vari hapahapai na vari qetuqetui pana vari tutuvi gamu. Sa binule si mani koa koa gamu doduru tie te Karisito.

---

* **5:12** TTA 15:22,40 * **5:13** Kaiqa tie balabala ia sapu Roma si poza nia Babiloni e Pita. * **5:13** TTA 12:12, 25, 13:13, 15:37-39; Kol 4:10; Plm 24

Buka Hope
The Holy Bible in the Roviana language of the
Solomon Islands
Buk Baibel long langguis Roviana long Solomon
Islands

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Roviana

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 13 Dec 2023

2a5324ac-61e8-5e5b-b226-f3d15850d7c5